

ΕΙΚΟΝΕΣ

Τῷ φίλῳ καλλιτέχνῃ Σπύρῳ Πλατωναίῳ

Μαῦρος βορριῶς φυσάει μὲ λύσσα. Τὸ κύμα σέρνει βουνὰ γιομάτα ἀφρούς μὲ σωθικά κατὰμαυρα καὶ τὸ καρᾶκι σὺν τὸ ἀλαφρὸ καρῦδι πετιέται ἐδῶ κι' ἐκεῖ στὸ παιχνίδι τῆς ἀχόρταγης θάλασσας.

Εἶνε νυχτιὰ καταχνιασμένη, ἀνάσπερη. Τὸν οὐρανὸ στολίζει θανατικὴ μαυρίλα ποῦ πλκῶνει τὴν καρδιά καὶ βροντᾶς τρομαχτικῆς μὲ τὸν χτύπον τῶν πανιῶν καὶ τὸ βόγγο τῆς θάλασσας ψάλλουν τὸ μελαγχολικὸ καὶ τρομερὸ τραγοῦδι τῆς τελευταίας στιγμῆς τοῦ βίου.

Τὸ πανέριμο τὸ καρᾶκι βουλιέται, ξαναφαίνεται, τρέμει, τρίζει, μὰ τὸ στοιχειὸ μ' ἀπάθεια γελάει στὸ πείσμα καὶ στὴ θέληση. Οἱ ναῦτες ἀκούραστοι πετιῶνται ξαφνισμένοι στὸν κίνδυνο, σὺν τὰ πουλιὰ στὸν χτύπον τοῦ τουφεκιοῦ. Βαρυμανοῦν, ξεψυχοῦν, φωνάζουν, παρακαλοῦν ἤχῳ τρομακτικῇ, ποῦ σηκώνει τὲς τρίχες καὶ τὴν καρδιά, ἀκούεται. Ὁ τιμονιέρης μὲ βᾶσανο τῆς ψυχῆς μένει μοναχὸς ὁδηγὸς στὴ φοιχτὴν ἄβυσσο. Ὅλοι παρακαλοῦν τὸ Χριστὸ δὲν εἶναι ἐλπίδα· τὸ κύμα τοὺς προσμένει γιὰ νὰ τοὺς σαβανώσῃ.

Ὁ ἥλιος κοντεύει νὰ βασιλεύσῃ. Τὰ βουνὰ καὶ οἱ κάμποι χρυσωμένοι σκορπίζουν σὺν ἱερῷ θυμιάμα οὐράνιες εὐωδίες. Βασιλεύει ἡσυχία. Τ' ἀγέρι γλυκοπαίζει μὲ τὰ φύλλα τῶν δενδριῶν. Τὰ πουλιὰ κουρασμένα φεύγουν στὲς φωλιές μὲ τὸ τελευταῖο τραγοῦδι, τὸν τελευταῖο χαιρετισμὸ στὴ φύση. Τὰ γλυκόφωνα ἀηδόνια, κρυμένα στὰ γλωρὰ κλαδιά, περιμένουν τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας γιὰ ν' ἀρχίσουν καὶ πάλιν τὸ ἔρωτεμένο κελάδημά τους. Ἀπὸ μακριὰ ἀκούεται τὸ ξεψύχισμα τῆς φλογέρας τοῦ βοσκού ποῦ πέρνει χαρούμενος τὰ πρόβατα στὴ μάνδρα. Τὰ κουδούνια μὲ τὸν τρελλὸ καὶ μονότονο ἤχο τους κάμνουν μελωδίες οὐράνιες καὶ θείες ποῦ εἶναι παρηγοριὰ σὲ πονεμένη καρδιά.

Ἀπὸ τὸ χωράφι ἔρχεται ἕνας δουλευτῆς μὲ τὸ ζευγάρι του. Ὁξω ἀπὸ καλύβι τὸν περιμένουν μὲ μάτια χαρούμενα τὰ παιδιὰ του μὲ τὴ γλυκεῖά τους μάνα. Μία χρὰ καὶ ἕνα αἶσθημα βασιλεύει στὴν καρδιά τους...

Χῶς καὶ σκοτάδι, ἀσφυξία τρομαχτικὴ βασιλεύει, ποῦ τὴν καρδιά σκεπάζει σὺν ἡ κατάσπρη πλάκα τὸ μνήμα τοῦ νεκροῦ.

Σκοτάδι καὶ χῶς.

Στὴ φυλακὴ μέσα μία ψυχὴ μακρυσμένη τοῦ κόσμου, μία καρδιά κλεισμένη σ' ἕνα μικρὸ σκοταδερὸ δωμάτι μένει ἐκεῖ ἀναίσθητη χωρὶς ἐλπίδα, μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀπὸ τὴ χρὰ καὶ τὴ ζωή.

Βαρυκορμίζει, στενάζει, θλίβεται.

Ἡ καρδιά καὶ τὸ λογικὸ βασανίζονται στὴν ἀθένη ἔνθυση. Ἡ μελαγχολία σκορπάει τὸ γλυκὸ καὶ παρήγορο ὕπνο τῆς μὲ μία πονετικὴ εἰκόνα. Παρηγοριέται ἡ πονεμένη καρδιά μὰ οἱ φοιχτὲς ἰδέες πληθαίνουν κι' ἔρχονται σὺν τὲς μονότονες στιγμῆς πλανεμένης ζωῆς.

Ὁ ἥλιος καὶ τὸ φεγγάρι δὲν φαίνονται. Τὸ λεπτὸ ἀγέρι τρέχει παρήγορο στὴ μονότονη συντροφιά καὶ πάλι φεύγει μὲ τὲς φοιχτὲς καὶ τρομερές στιγμῆς τοῦ δύστυχου φυλακισμένου. Μονότονος ἤχος ἀκούεται μὲ τὴν διαολικὴν φωνὴν τοῦ σκοποῦ ποῦ φυλάει τὴν καρδιά, τὴν ἐλευθερία.

Κλεισμένος στὸ κλουβί του, μακριὰ ἀπὸ ἀθένη γλυκὴ καὶ ποθητὴ, ἔχει γιὰ συντροφιά ὁ δύστυχος φυλακισμένος τὸ χῶς καὶ τὸ σκοτάδι.

* *

Στὸν ἐλεύθερον καὶ δροσολουσμένον κάμπο, στὰ καταπράσινα βουνὰ, ὅλοι ἐκεῖ χαρούμενοι ἀγναντεύουν συντροφιασμένοι τὴν κατασκότιστη φύση.

Τὰ παιδιὰ τοῦ μυλωνᾶ, τοῦ μυλωνᾶ ποῦ μιά βαρὺ πέτρα καὶ τὸ τρεχούμενο νερὸ φέρνουν τὴν εὐτυχία του, παχουλὰ, παχουλὰ τὰ παιδιὰ του, χαρούμενα καὶ ροδοκόκκινα κυλιδόνται καὶ παίζουν στὸ τρυφερὸ χορτάρι τ' ἄθωα καὶ τρελλὰ παιχνίδια τους, σὺν τὲς ἐλαφρὲς καὶ χρωματιστὲς πεταλοῦδες στὰ μυρωδάτα περιβόλια.

Τὸ κοπάδι βόσκει στὸ λιθάδι κι' ὁ βοσκὸς μὲ τὴ φλογέρα στὸ στόμα διασκεδάζει τὴ μοναξιά. Τ' ἀρνάκια μὲ τὲς μανάδες των τρέχουν ἐλεύθερα, φωνάζουν, παίζουν, ποτίζονται στὰ κρυσταλλένια νερὰ τοῦ ρυακιοῦ, τυραννοῦν μὲ τὰ τρελλὰ τους παιχνίδια τὲς μανάδες των ποῦ τὰ γαλανὰ τους μάτια ἀπὸ ἐπάνω τους οὔτε στιγμὴν τ' ἀφίνουν.

Τὰ πουλιὰ ἀκόμη κελαδοῦν στὰ κλαδιά, πετοῦν ἐδῶ κι' ἐκεῖ ἐλεύθερα, τρελλὰ, χαρούμενα. Ζυγώνουν τὰ σύνεφα τὴ γῆ, μαγεύουν τοὺς ἀνθρώπους, τὸν κάμπον καὶ τὰ βουνὰ. Πότε φαίνονται ἐκεῖ στὴν κορυφὴ τοῦ καταπράσινου κυπαρισσιοῦ καὶ πότε στὴν ἄκρη τοῦ φύλλου, σὺν νὰ ἤθελαν νὰ δείξουν τὸ φτέρωμά τους, τὴν ἐλευθερίαν τους. Τὰ πονηρὰ σπουργίτια μαζεμένα ὅλα, ὅλα, παιδιὰ, μανάδες δὲν ἀφίνουν κλαδὶ ἀπείραχτο. Γελοῦν μὲ τὸν ἄερα, μὲ τὴ φύση, μὲ τ' ἄλλα ἀδελφικά τους. Ὁ γλάρος μὲ τ' ἀπλωτὰ καὶ κατάσπρη φτερά του σὺν ἀστραπὴ περνάει τὸ κύμα, βουτάει, ξαναφαίνεται καὶ πάλι χάνεται στὴν καταχνιά, στὸ κύμα.

Ἀπάνω στὸ ἐρημοκλήσι τοῦ χωριοῦ, στὴν ἄκρη τοῦ βουνοῦ χτυποῦν τὰ σήμαντρα μὲ τὸ βαρὺ καὶ μονότονο ἤχο τους, ποῦ εἶναι οὐράνια παρηγοριὰ καὶ ζωὴ στὴ σκέψη καὶ στὴ θέληση.

* *

Εἶνε νύχτα μεσάνυχτα κι' ὅλο τὸ χωριὸ βασιλεύει στὴ νύκτα. Τὸ χρυσωμένον φεγγάρι στολίζει τὸν οὐρανὸ. Μία σκιὰ περνάει τὸ μονοπάτι τῆς βρύσης,

ποῦ πάει στοὺς μύλους. Τὸ βῆμα της εἶνε ἄτχυτο, ἀνήσυχο, τρελλό. Στὴν ἐρημία φαίνεται σὰν φάντασμα. Εἶνε μία πλανεμένη κόρη, ἀπατημένη, ὄρφανή ποῦ τὸ βῆμα της ἀπλώνει γιὰ τὴν αἰώνια ζωή.

Εἶχε καρδιά κι' ἀγάπησε μὲ ἔρωτα ἱερό, ποῦ μέρα τὴ μέρα αὐξάνει τὴ φλόγα του. Ἡ δύστυχη εἶχε δὴ πῶς γρήγορα ἀλησμονήθηκε ἀπ' αὐτὸν ποῦ εἶχε στὴν καρδιά της, σὰν τὸ πρῶτο ἀνοιξιῶτικο λουλουδί στὴν ἀνέλπιστη χιονιά. Ἡ καρδιά της εἶχε παγωθῇ, εἶχε γίνῃ ἀναίσθητη. Ὁ κόσμος γι' αὐτὴν εἶταν θάσανο, εἰκόνα μισητή. Ὁ ἄνθρωπος στὰ πάθια του γένεταί θηρίο, ἀλλάζει καρδιά καὶ δὲν γνωρίζει τίποτε ἀπὸ κόσμο.

Τὸ μονοπάτι ἡ δύστυχη τραβοῦσε ἴσα, ἴσα. Ἐπὶ γαίνει στὸ ποτάμι νὰ θάψῃ τὰ νειάτα της καὶ τὸν καὶ μὲ της. Τὸ λογικὸ της εἶταν χαμένο καὶ ἡ καρδιά της δὲν συμπονοῦσε πλιὰ. Ὁ δρόμος γιὰ τὸ θάνατο δὲν εἶναι μακρὸς, γιὰτὶ γίνεται μικρὸς ὅσο θέλουμε....

Εἰς τὸ ποτάμι ἐζύγωσε. Τὸ νερὸ του ἐκυλίωνταν ἥσυχο, ἥσυχο καὶ ὁ ἀφρός του στὴ λάμψη τοῦ φεγγαριοῦ ἔλαμπε σὰν διαμάντι. Ὁ φουντωμένος κλαμιῶνας μὲ τὰ πράσινα φύλλα του ἐκύταζε μ' ἀπάθειαν τὸ τρεχούμενο νερὸ ποῦ αὔριο θὰ τοῦ ἔπερνε τὲς ρίζες, τὴ ζωή.

Ἡ κόρη σὰν ἀγαλμα εἶμινε στὴν ὄχτη. Νεκρὰ τὰ μάτια της χωρὶς ζωὴ ἐκαθρεφτίζονταν στὰ ἥσυχα νερά. Τὸ ἀγέρι ἐγλυκύποιε μὲ τὰ ξανθὰ καὶ ξέπλεγα μαλλιά της. Τὸ φεγγάρι ἐφώτιζε τὸ ἀχνὸ πρόσωπό της, ποῦ ξάστερα ἐφανέρωνε τὴν ἀγωνία της.

Ἀγωνία τρομερή, φοιχή. Ἡ δύστυχη θὰ ἐθυμύνταν τὰ παιδικὰ της χρόνια ποῦ μικρὴ κι' αὐτὴ μὲ τὲς ὁμοιες της ἔπαιζε στὸν κάμπο ἀθῶα, εὐτυχισμένη. Θυμᾶται ἡ δύστυχη τὴ μάνα της ποῦ τότε χρόνια τὴν εἶχε στὰ στήθια της. Τὸ καμάρι ποῦ εἶχε ὁ πατέρας της. Θυμᾶται τὸν πρῶτον ἔρωτα... ποῦ ἐπὶ γαίνει χαρούμενη στὴ βρύση, χωρὶς πόνο, μὲ τὸ πρόσωπο ψηλά. Καὶ τώρα χωρὶς ἀγάπη, χωρὶς τιμὴ, πλανεμένη ἡ ὄρφανή, στὰ στόματὰ τοῦ χωριοῦ, περιφορημένη ἀπὸ κύρη καὶ ἀπὸ μάνα. Τί τρομερές σκέψεις, τί φοιχτὸ τυράγνιο, ποῦ ἕνας θάνατος ξαφνίζει...

Ἡ κόρη ἐχάθηκε στὸ τρεχούμενο νερὸ κι' ἔτσι ἐπλήρωσε μία ἀπὸ τὲς πολλὰς ἀμαρτίες τοῦ πολυπαθοῦ κόσμου. Τὸ νερὸ τὴν ἐστεφάνωσε μὲ ὀλίγα ἀφορισμένα νερά, ποῦ εἶταν στεφάνια καὶ σάβανα.—

* *

Ὅλο τὸ χωριὸ εἶνε ἀνάστατο· ὀλοῦθε βασιλεύει ἡ χαρά. Ἡ ἐκκλησιὰς σημαίνουν χαρούμενα κι' ἀπειρες τουρκελιές ἡχολογοῦνε στὸν ἄερα. Τί τάχα νὰ γίνεται;

Μία χαρὰ ὕστερα ἀπὸ μία λύπη. Παντρεύεται ἡ μονάκριβη θυγατέρα τοῦ προεστοῦ τοῦ χωριοῦ μ' ἕνα ἀρχοντόπουλο. Ὅλοι χαρούμενοι τρέχουν στὸ σπίτι

τῆς νύφης. Ὅλα εἶνε ἑτοιμα. Στὴν αὐλὴ φέρονται στὴ σούβλα τ' ἄρνια καὶ βαρέλια γιομάτα κρασί κρούουν τὴ χαρὰ, ποῦ σὲ λίγο θὰ ξεσπάσῃ ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἄλλη ἄκρα. Ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ νύφη δὲν ξέρουν τί λέγουν ἀπὸ τὴν χαρὰ τους. Οἱ ὁμορφες καὶ γλυκὲς σκέψεις ἔχουν μπλέξῃ τὸ νοῦ τους. Ὁ παπᾶς ἔρχεται γρήγορα μὲ τοὺς ψάλτες. Διαβάζει τὸ Εὐαγγέλιο. Θάμα ὁ γάμος, θάμα τὸ Εὐαγγέλιο. Τὰ βιολιά σημαίνουν ἄκοπα καὶ ὕστερα θ' ἀρχίσῃ τὸ συρτό. Ἐνας μονάχα ἀπ' ὅλους ἐκεῖ κλαίει... ἡ μάνα. Καὶ γιὰτὶ τάχα νὰ μὴ κλαίῃ. Μία ἰδέα μᾶς φεύγει ἀπὸ τοῦ νοῦ καὶ λυπιδμαστε, πόσο περισσότερο ἡ κοπέλλα μας, ποῦ τόσα χρόνια τὴν εἶχαμε στὸ πλευρὸ μας.

Ἡ χαρὰ ὀλοῦθε βασιλεύει. Τὰ μικρὰ παιδιὰ φωνάζουν, γελοῦν, χορεύουν, καὶ τὰ ὄβολα πετιώνται στὸν ἄερα. Τὰ βιολιά καὶ τὰ νιάκαρα σημαίνουν, οἱ ἄνθρωποι τραγουδοῦν, πίνουν, μεθοκοποῦν. Ὅλοι ἐξήμερωσαν μέσα στὴν χαρὰ καὶ τὴ διασκεδάση.

ΚΕΡΚΥΡΑ (Ποταμός)

ΗΛ. Α. ΣΤΑΥΡΟΣ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΨΥΧΟΠΑΤΕΡΑΣ

(Ἰδε σελ. 22).

Βένιερος.— Ἐχει, πῶς δὲν ἔχει; Ἀγάπη, φιλία, συμβουλὲς πρὸς τὸ παρὸν καὶ—ἂν θέλῃς καὶ ὑλικώτερα,—ἐνὰ τοκαπέζι λαμπρὸ σήμερα τὸ μεσημέρι.

Εὐτύχιος.— Εὐχαριστῶ.

Θεῶν.— Καὶ τὸ βράδυ καὶ αὔριο καὶ ὅποτε θέλῃς παιδί μου.

Βένιερος.— Περιποιήσου τον, περιποιήσου τον. Αὐτὸς εἶναι ὁ κοντινὸς ἀνεψιός, ὁ ἀληθινὸς ἀνεψιός... Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ γιατρός...

Θεῶν.— Καὶ τέτοιος γιατρός...

Βένιερος.— Καὶ νὰ θέλῃ νὰ ζήσῃ μὲ τὴν Ἐπιστήμη του καὶ ὅχι μὲ τοὺς παράδες του, θὰ πῇ πῶς δὲν λατρεύει καὶ τόσῳ πολὺ τὸ θεῖο, ποῦ λατρεύει ὁ ἄλλος... ὁ μακρινὸς εὐτυχῶς. (Ἡ Θεὸν γελᾷ).

Εὐτύχιος.— Δὲν ἐννοῶ τί θέλετε νὰ πῆτε, θεῖο μου.

Θεῶν.— Ἀ, τὸν ξέρεις τὸ θεῖο σου, τοῦ ἀρέσει λιγάκι νάστειεύεται.

Εὐτύχιος.— Ναί... Ναί...

Βένιερος.— Δὲν πειράζει... καλλίτερα ποῦ δὲν ἐννοεῖς. Θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα ποῦ θὰ ἐννοήσῃς, ἄμα γνωρίσῃς ἕνα ἐξάδελφόν σου νεαρόν.

Εὐτύχιος.— Πολὺ καλὰ καὶ ἡ κυρία (δεικνύει πρὸς τὴν θύραν) τί ἐγύρευε;